

FBU ForældreLANDSforeningen

19. april 2023

Konkrete forslag til forbedring af udkast til Barnets Lov:

Styrket retssikkerhed og kvalitet i indsatsen

Dette notat opridser FBU ForældreLANDSforeningens konkrete forslag til forbedring af Barnets Lov for at styrke børnenes og forældrenes retssikkerhed og kvaliteten i indsatsen. De konkrete forslag til ændringer er mærket med en 'pil'.

Kap. 2: Barnets rettigheder og grundlæggende principper

§ 8.3: Kommunen skal efter paragraffen ”overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af barnets familie og netværk”. Det er uforpligtende.

- **Der bør sikres en bedre inddragelse af forældrene ved at indføje et nyt stk. 8.5 om at inddrage forældre og netværk, svarende til det, der står i stk. 8.1 om inddragelse af børnene.**

Kap. 3: Afdækning og udredning

Den nye model for sagsbehandlingen med screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse er vel lovens vigtigste ændring. Især fordi den skal ses sammen med en fleksibel støtte helt fra start. Modellen har vigtige muligheder, men den er formuleret løst og ret uforpligtende, så der vil være risiko for vilkårlighed i sagsbehandlingen og store forskelle mellem kommunerne.

Dokumentation i sagsbehandlingen: Kravene til dokumentation overlades til den enkelte kommunes skøn. Det kan gøre det umuligt for forældrene og børnene at vurdere, hvad kommunen har gjort i forbindelse med en afdækning eller en børnefaglig undersøgelse. Der er heller ikke krav til, hvordan den skriftlige dokumentation finder sted, selvom netop det skrevne er af meget stor betydning for både forældre og børn.

- **Der bør i §§ 19-22 fastlægges, hvordan afdækningen og undersøgelsen dokumenteres, og hvordan forældre og børn kan få indsigt i og indflydelse på det skriftlige i sagen.**

Inddragelse af barn og forældre: Bestemmelsen om en formel børnesamtale er gledet helt ud af loven, og det nævnes i §§ 19.2 og 22.2 kun, at afdækningen og undersøgelsen ”gennemføres så vidt muligt i samarbejde med barnet og forældremyndighedsindehaveren”.

- **Det bør i § 19 og § 22 fastlægges eksplicit, hvordan børn og forældre skal inddrages og kan få reel indflydelse på forløbet.** (Fx med en formulering svarende til den i § 51.1, 4 om, at barnets og forældrenes holdning til konklusionen af afdækningen eller undersøgelsen skal fremgå.)

§ 19: Det er uklart, hvornår der skal laves en afdækning, og der er ingen tidsfrist for den. Der er heller ikke krav om en eksplicit konklusion på en afdækning.

- **Der bør være tidsfrist for en afdækning og krav om en konklusion på den.**

§ 20: Det er ikke klart, hvad der skal indgå i en børnefaglig undersøgelse. Den skal bare ”afdække udfordringer og ressourcer hos barnet, familien og netværket”. De konkrete punkter, der nævnes i SEL § 50.2 (udvikling, adfærd, familie, sundhed, skole, fritid og venskaber) er forsvundet, selvom de sikrer, at alle relevante forhold undersøges. Al erfaring viser, at forhold som sundhed og skole ellers ofte glemmes.

- **De punkter, der indgår i helhedsundersøgelsen efter SEL § 50.2, bør fastholdes ved den børnefaglige undersøgelse.**

Kap. 4: Hjælp og støtte

§§ 30, 31 og 32: Indsatserne er stort set identiske med SEL §§ 11.3, 11.7 og 52. Men det er et fremskridt, at det i § 32.4 understreges, at der sideløbende kan sættes ind med tilbud og undersøges. Det kan give hurtigere indsats og mindre død tid. Dog nævnes det kun i § 32.4, at der kan sættes ind på grundlag af afdækning og børnefaglig undersøgelse.

- **Indsatser bør kunne startes allerede efter screening.**

Kap. 5: Anbringelse

§ 46: Der er ikke krav om udarbejdelsen af en forældrehandleplan i forbindelse med en anbringelse med samtykke. Det bør ændres, det er ikke rimeligt at træffe så afgørende beslutninger uden.

- **Det bør være et krav også for anbringelser med samtykke, at der er udarbejdet en forældrehandleplan.**

Det står ikke i § 46, at indstillingen skal omfatte en vurdering af forældrenes kompetencer til at tage sig af barnet (som i § 51.2 om tvangsanbringelser). Det er heller ikke rimeligt.

- **Det bør indgå i indstillingen til en anbringelse, at der skal være en vurdering af forældrenes kompetencer.**

§ 51.2: Forældrehandleplanen skal kun vedlægges, hvis den er udarbejdet – det er ikke et krav, at den er det.

- **Forældreplanen bør altid udarbejdes og vedlægges indstillingen til en anbringelse.**

§ 52: Det nævnes ikke, at kommunens opgaver under anbringelsen også er at sikre forbindelsen til forældre, søskende og netværk. Så barnet kan fastholde relationerne til dem, der oftest står det nærmest

og normalt er dets netværk resten af livet. Disse relationer må ikke glide ud af fokus, de er af største betydning for børnene.

- **Det bør fremgå, at det også er kommunens forpligtelse at bevare barnets forbindelse til forældre, søskende og netværk under anbringelsen.**

§ 48: Barnet skal have ret til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet, hvorefter kommunen skal undersøge det.

- **Barnets bør også have ret til at anmode om at blive hjemgivet, og så skal kommunen være forpligtet til at undersøge det.**

Kap. 6: Tvangsadoption

De nye bestemmelser om tvangsadoption i §§ 69-74 vil ændre praksis meget, tvangsadoption vil langt oftere blive en overvejelse - og i flere tilfælde også en realitet.

Efter § 69 skal kommunen overveje tvangsadoption i langt flere sager, når det antages, at "barnet vil være anbragt i en længere årrække". Det gælder: ved indstilling til en frivillig anbringelse efter § 46, til en tvanganbringelse efter § 47 og for gravide efter § 49; ved indstilling om opretholdelse af en tvanganbringelse efter § 50; når Ungdomskriminalitetsnævnet har besluttet anbringelse; samt i alle sager, hvor et barn er anbragt eller bortadopteret pga. "manglende forældreevne", og forældrene får et nyt barn, og man "må antage, at barnet eller den unge vil være anbragt i en længere årrække". Det er alt i alt overordentligt mange sager, så overvejslen vil dukke op igen og igen, det vil præge hele systemet.

Socialministeriet har i svar til Trine Torp anslået, hvor mange sager, der vil blive tale om. Ministeriets svar vedhæftes til orientering.

Ændringerne kan blive meget skadelige for forholdet mellem forældre og system. Forældrene kan føle, at de altid skal være bekymrede for adoption, hvis de står foran en langvarig anbringelse eller har problemer med 'forældreevnen'. Kvinder, der har et barn anbragt, og som bliver gravide, kan også blive bekymrede for, om det kommende barn kan blive tvangsadopteret. Resultatet kan blive større angst mod systemet, at flere hjemtager børn fra anbringelser, og at nogle familier søger ud af Danmark for at undgå en tvangsadoption.

Konkret foreslår vi:

§ 69.1: Kommunen skal overveje tvangsadoption også ved indstilling til en frivillig anbringelse efter § 46. Det er en vigtig udvidelse, som ikke er nævnt i *aftaleteksten fra maj 2021*. Den fremgik heller ikke af det udkast til lov, som blev fremlagt i november 2021 eller af det, der blev sendt i høring i maj 2022 – *det er en omfattende udvidelse af kravet om at overveje tvangsadoption*, som er kommet ind i seneste udkast til lovforslaget. Det kan omfatte overordentligt mange anbringelser, og kriteriet – at man må antage, at anbringelsen forventes at vare en længere årrække - er meget upræcist.

- **Når det ikke står i aftalen, så bør det heller ikke indgå i § 69, at kommunerne skal overveje tvangsadoption i de mange sager, hvor de anbringer et barn efter 46 (med samtykke) og antager, at det kan vare i en længere årrække.**

Børnenes indflydelse: Der er ingen udvidelse af børnenes eller de unges indflydelse på beslutningen om tvangsadoption. Det er paradoksalt i en lov, der skal styrke børnenes rettigheder.

- **Børnenes indflydelse på beslutninger om tvangsadoption bør som minimum svare til den, de har ift. anbringelser.**

Bevarelse af kontakt til forældre, søskende og slægt: I forslaget er der Ingen overvejelse om at bevare børnenes etablerede relationer til søskende, forældre eller bedsteforældre. De kan være langvarige og meget vigtige for børnene, fordi nogle af børnene er relativt gamle (det ældste bortadopterede barn i 2021 var 9 år). I praksis får ingen tvangsadopterede børn nogen kontakt til deres familie efter adoptionen. Det fremgår bl.a. af vedlagte svar til Trine Torp.

- **Forældreansvarslovens § 20 bør justeres, så der faktisk åbnes mulighed for, at barnet kan kende sin familie og måske have kontakt til personer fra den.** Som minimum skal børnene vide, hvor de kommer fra. Og de skal have indflydelse på, hvad der skal ske med deres vigtige relationer til familien.

Bevarelse af gode familieplejeforhold: Loven gør det muligt at flytte børn fra plejeforældre, hvor de trives, hvis plejeforældrene ikke kan eller ikke vil adoptere dem. Det vil være et urimeligt brud i barnets rammer og relationer og en trussel mod velfungerende plejeforældre.

- **Loven bør slå fast, at et barn ikke kan flyttes fra en velfungerende plejefamilie, fordi barnet skal tvangsbortadopteres, og plejefamilien ikke ønsker at indgå som adoptanter.**

§ 71: VISO får en ny rolle som en insisterende, obligatorisk rådgiver, der kan presse kommuner ift. tvangsadoptioner. Det vil uden tvivl sætte fart på kommunernes brug af tvangsadoption. Hele ændringen bygger på en mistillid til kommunerne om, at kan administrere reglerne om tvangsadoption. Denne mistillid er formynderisk, og den vil skabe mere bureaukrati.

- **Bestemmelserne i § 71.2-3 om kommunens pligt til at bruge VISO og om VISOs mulighed for at pålægge kommunen vejledning bør udgå.**

§ 70.2: Indstillingen til en tvangsadoption skal "navnlig" indeholde en række dokumenter, herunder barnets plan/ungeplanen. I dag skal handleplanen efter Serviceloven vedlægges, men efter § 70.2 kan man altså indstille til tvangsadoption, uden at planerne er lavet. De skal så bare laves efterfølgende. Det udhuler kravene til, hvad der skal være på plads i en indstilling om en tvangsadoption.

- **Indstillingen til tvangsadoption bør indeholde barnets plan/ungeplanen. De må ikke kunne udskydes til senere.**

Støtte til forældrene: Hvis et barn tvangsbortadopteres, så får forældrene i dag igen støtte til at bearbejde sorgen over det og til at komme videre i livet. Den mulighed bør de have, en bortadoption med tvang er en overordentlig voldsom begivenhed for dem, som de bør have hjælp til at bearbejde.

- **Der bør indføres en mulighed for, at forældrene kan få støtte efter en tvangsbortadoption.**

Kap 7: Hjælp til barnets forældre

Reglerne om støtte til forældrene og forældrehandleplan fastlægges nu i fem selvstændige paragraffer. Det gør bestemmelserne mere tydelige, og giver dem større vægt – selvom indholdet stort set er uændret.

§ 76: Det er åbent, hvad støtten til forældrene skal omfatte. Ydermere er der lang erfaring for, at forældrene ikke får nogen støtte, selvom de har ret til det efter loven.

- **Muligheden for støtte bør derfor konkretiseres, så det bliver mere håndgribeligt og forståeligt for forældrene.**

§ 77: Forældrehandleplanen er også indholdsmæssigt meget åben og uforpligtende.

- **Planen bør udarbejdes på samme måde som barnets plan (i § 92): med konkrete mål, som skal formuleres sammen med forældrene, og som skal afspejle deres ønsker og behov.**

Kap. 10: Samvær og kontakt

Generelt får man det indtryk, at målet med de nye regler om samvær er, at samværet skal begrænses, og at samvær er et problem for børnene. Forældrene er nærmest skrevet ud af ligningen som et relevant og godt element i barnets liv. Det er forkert og bør korrigeres.

Samvær: Barnet får flere rettigheder ift. beslutninger om samvær. Det er fint. Den nye § 103.1 slår således fast, at "Barnet har ret til samvær" herunder til søskende, bedsteforældre og øvrig familie", samt at kommunen skal "inddrage barnets eller den unges holdning til omfang, rammer og sted for samværet mv." Men der er ikke en tilsvarende formulering af forældrenes ret til samvær, selvom de er med til at skabe gode rammer for barnets liv og oftest er kernen i barnets netværk efter anbringelsen.

- **Forældrenes ret til at blive inddraget i tilrettelæggelsen af samvær bør også skrives ind § 103.**

§ 103.2: Barnet får ret til at begrænse samvær i en periode, hvis det oplever det belastende. Men det får ikke mulighed for at få udvidet samværet, selvom der uden tvivl er børn, der ønsker det.

- **Børnene bør både have ret til at (med)bestemme vedr. begrænsning af samvær, og hvis de ønsker et udvidet og forbedret samvær.**